

Т е м а л е к ц і ї:

**Вивчення творів
світової літератури
в їх жанрово-родовій
специфіці**

Ісаєва О.О., доктор пед. н., проф.

План

1. Вивчення творів різних жанрів.

2. Особливості вивчення епічних творів світової літератури.

3. Види та форми робіт під час вивчення ліричних творів світової літератури.

4. Жанри ліро-епічних творів та прийоми роботи над ними.

5. Особливості вивчення драматичних творів.

The diagram features a central blue oval containing text about the relationship between content and form. Below this oval is an illustration of an open book with a quill pen resting on its pages. Four blue rectangular boxes are positioned around the book, each containing a literary genre. The background consists of light blue and white abstract shapes.

Епос

Врахування родової
природи художнього твору
має стати пріоритетом
у процесі його вивчення в
єдності змісту і форми

Лірика

Драма

Ліро-епос

Епічні твори

казка

роман

новела

роман-
епопея

Оповідання

повість

«Епос» походить від
грецького слова – «слово»

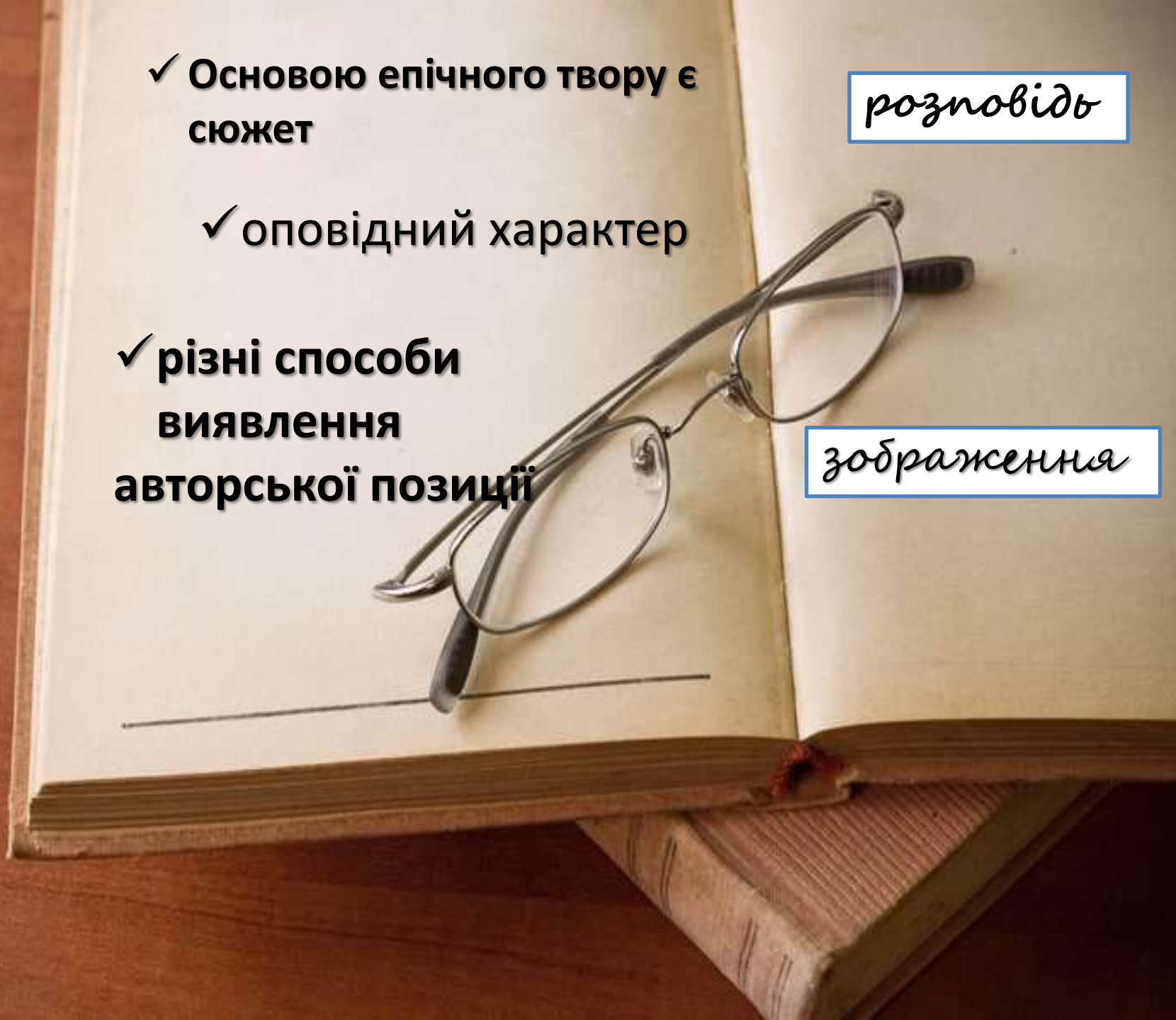
✓ Основою епічного твору є сюжет

розповідь

✓ оповідний характер

✓ різні способи
виявлення
авторської позиції

зображення

Прийоми роботи над епічним твором

✓ **Робота над ключовим епізодом**

✓ **Складання плану епічного твору**

✓ **Переказ твору та його види**

✓ **Робота над образом персонажа епічного твору**

✓ **З'ясування авторської позиції у творі**

Робота над ключовим епізодом

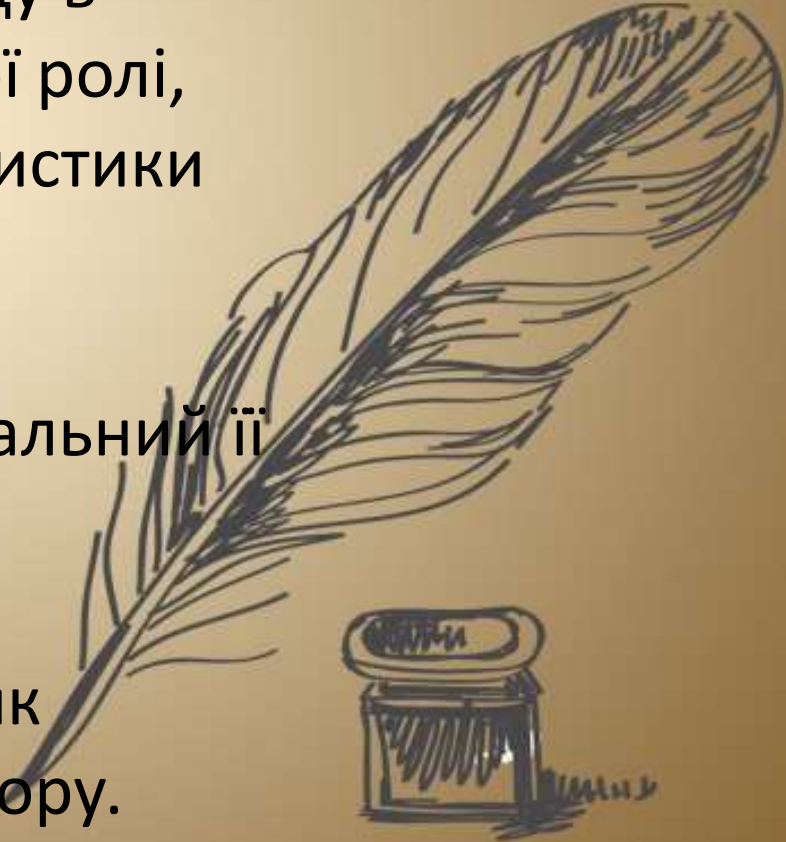
1. Виявлення вражень, які справив даний епізод на учня (чим він цікавий, які думки викликає);

2. З'ясування місця даного епізоду в сюжеті твору, його композиційної ролі, значенні для розкриття характеристики персонажа;

3. Перечитування сцени та текстуальний її аналіз;

4. Повторне сприйняття епізоду як компонента цілісної структури твору.

Плани, що складають учні, розрізняють на такі:

За характером
мовностилістичних засобів:

- А) звичайний;
- Б) цитатний;
- В) комбінований;

- За будовою:

- А) складні;
 - Б) прості;
- за змістом:

- А) плани переказу сюжету;
- Б) плани переказу окремих епізодів (описів).

Переказ твору та його види

- ✓ Переказ близький до тексту (особливо корисний для учнів 5-6 класів);
- ✓ Переказ вибірковий;
- ✓ Стислий переказ;
- ✓ Переказ з творчим завданням:
 - від імені героя;
 - зі зміною кінцівки;
 - з створенням власного завершення твору (додумуванням) тощо.

**Творчі роботи,
які доречно
використовувати
під час вивчення
епічного твору**

- ✓ Складання
кіносценарію за
прочитаним;
- ✓ Усне словесне
малювання;
- ✓ Підготовка
реklamних
проектів на твір;
- ✓ Інсценізація.

специфіка лірики як роду літератури

лірика малює окремий стан характеру в певний момент життя

метафоричність

передає внутрішній стан ліричного героя, його емоції, настрої, думки

підвищена емоційність

експресивність ліричних образів

лаконізм засобів художнього відображення

настанова на асоціативність сприйняття

умовність

безсюжетність багатьох ліричних творів

зосередженість на внутрішньому стані, переживанні людини

Прийоми роботи над ліричним твором у школі

- ✓ Виразне читання ліричних творів
- ✓ Аналіз ліричного твору
- ✓ Порівняння кількох перекладів одного твору
- ✓ Порівняння оригіналу твору й перекладу
- ✓ Порівняння з творами інших видів мистецтв
- ✓ Створення образів

✓ Робота з перекладом ліричного твору в курсі зарубіжної літератури:

- аргументація перекладацьких рішень;
- моделювання дій перекладача;
- бесіда за оригіналом (або підрядником) і перекладом;
- складання гіпотетичної моделі оригіналу;
- підготовка творчих робіт, в основі яких – зіставлення оригіналу й перекладу

ліро-епічні твори

сюжет

наявність ліричного героя

Балада

Билина

Байка

Поема

Роман у віршах

сюжетна оповідь (епічне начало)

події та персонажі цього художнього світу отримують емоційну оцінку ліричного героя (ліричне начало)

Особливості вивчення драматичних творів

Драма (від грецьк. — дія) — літературний рід, що зображує дійсність безпосередньо через висловлювання та дію самих персонажів.

Драма

призначена для постановки на сцені

Основу драми складає дія

Особливості драматичного твору:

- ✓ розподіл на дії, картини, яви;
- ✓ події у драмі показуються як живий процес;
- ✓ характери героїв розкриваються через події;
- ✓ наявність ремарок, що передають авторські зауваження;
- ✓ мовлення героїв передається у формі монологу, діалогу і полілогу.

Прийоми роботи над драматичним твором:

- ✓ виразне читання окремих сцен твору;
- ✓ усне словесне малювання;
- ✓ інсценізація;
- ✓ створення режисерського коментарю;
- ✓ створення мізансцен;
- ✓ малювання афіши;
- ✓ повідомлення про сценічну історію п'єси;
- ✓ робота з наочністю (портрети акторів, картини мізансцен);
- ✓ перегляд вистав тощо.

Творчі роботи

- ✓ Мій погляд на драматичний твір як режисера (читача, актора, критика, глядача, драматурга);
- ✓ Щоб я змінив як режисер (або...) у фіналі п'єси (або...)?
- ✓ Як зіграв би я роль...
- ✓ Які декорації я б запропонував ...
- ✓ інші